

Undervisningsforløb til ungdomsbog af Mads Heinesen

Udarbejdet af Lene Sørensen

VILD MASKINE

Undervisningsforløb til ungdomsbog af Mads Heinesen

Udgivet af forlaget Vild Maskine, 2018
Materialet i dette hæfte er til fri afbenyttelse
Undervisningsforløb udarbejdet af Lene Sørensen
Tryk: Toptryk Grafisk, 2018
Printed in Denmark.

Vild Maskine
Vinkelvej 21, DK-4760 Vordingborg
E-mail: forlag@vildmaskine.dk
Tlf.: +45 61726976

Forlaget har lavet undervisningsmateriale til følgende bøger:
Fuck off / I love you, roman af Lars Mæhle
Miraklernes tid, roman af Anne-Laure Bondoux
Hver morgen kryber jeg op fra havet, kortprosa af Frøydis Sollid Simonsen
Pigen med de ravgylde øjne, billedbog af Lissie Lundh og Frederikke Lange
Træhulen, billedbog af Andrew Larsen og Dušan Petričić
Lille Pil, billedbog af Rémi Courgeon (Udarbejdet. Udgives senest i 2018)

Materialerne kan downloades her:
www.vildmaskine.dk/undervisning
<https://issuu.com/vildmaskine>

VED DEN YDERSTE SPIDS

Undervisningsforløb
til ungdomsroman af
Mads Heinesen.

Udarbejdet af Lene Sørensen,
folkeskolelærer, forlagskonsulent,
master i børnelitteratur og
medbidrager til bøgerne:
*Stjernebilleder 3, Billedromaner i
brug* samt *Min historie*, alle på
Dansk lærerforeningens Forlag.

Målgruppe: 7.-10. klasse.

Beskrivelse af bogen: Viktor er lige fyldt 15 år og har fået en lillebror. Hans mor har været indlagt i flere uger efter fødslen, og hans far er begyndt at drikke og miste besindelsen. Han er hele tiden af sted på hospitalet og glemmer Viktors fødselsdag. Alt det med moren er omgærdet af mystik, for Viktor kan mærke, at hans far ikke fortæller den fulde sandhed. *Ved den yderste spids* skildrer Viktors frustration og smerte, da hans mor får en efterfødselsreaktion. Bogen handler om, hvad der kan ske, når en familie bliver ramt af sygdom, men den handler også om venskab og spirende kærlighed.

“Det er en dybt indfølt ungdomsroman ... De to unge, Victor og Thit, er flot tegnet. Man tror på venskab og spirende kærlighed. Interessant og velskrevet ungdomsroman!”

Bent Rasmussen, Folkeskolen

Inden romanen læses

- Lav en brainstorm over, hvilke behov forældre skal kunne opfylde hos deres børn.
- Hvordan forstår I titlen på bogen – tænk både konkret og i overført betydning.
- Start med at læse side 5-6 højt for eleverne. Du kan eventuelt bede dem om at lukke øjnene imens. Inden du læser, kan du overveje, om eleverne skal have fokus på bestemte elementer under oplæsningen, fx naturen eller Viktors handlinger.
- Eleverne læser selv siderne, hvorefter de skal komme med deres bud på, hvorfor Victor er i den situation, der er beskrevet – hvad laver han ved den yderste spids, og hvad har bragt ham derud?
- Lav en fælles opsamling med elevernes forslag.
- Forfatteren har valgt at åbne bogen “in medias res” og skrevet i nutid. Hvilken virkning får det på læseren? Lad eleverne nævne både fordele og ulemper ved dette virkemiddel.
- Gennem hele bogen skal eleverne “skygge” Viktor og faren. De skal notere både tanker, følelser og handlinger. Det kan være en god ide at lade eleverne lave et kolonnenotat, som de løbende skriver deres observationer ned i.

Mens romanen læses

Husk at skygge Viktor og faren i de enkelte afsnit.

Afsnit 1, side 7-12

- Prøv at beskrive de følelser, Viktor har, da han går ud ad døren.
- Hvorfor, tror I, er Viktor begyndt at tælle trappetrinene igen?
- Hvorfor dækker Viktor sig ind bag en løgn, da Markus spørger, hvad han har fået i fødselsdagsgave?

Afsnit 2, side 13-23

- Hvad er det, der er blevet anderledes i Viktors liv, så han ikke har lyst til noget “lige for tiden”?
- Hvorfor har Viktors far brugt det, som Viktor synes er en “latterlig forklaring” på, hvorfor moren stadig er på hospitalet.

- Prøv at beskrive, hvilke tanker der går gennem hovedet på Viktor, mens han bevæger sig fra busstoppestedet til hospitalet.
- Hvad tror I, der er sket med Viktors mor?
- Find 5 tillægsord, der beskriver stemningen på hospitalet.

Afsnit 3, side 24-28

- Hvad er det, Viktor tror, faren ikke fortæller ham, og hvorfor spørger Viktor ikke bare sin far?
- Prøv at tyde Viktors drøm. Hvordan kan den overføres på den situation, Viktor og hans familie står i?

Afsnit 4, side 29-52

- Hvorfor er det lige den dag, Viktor går til angreb på Thor på fodboldbanen?
- "Det var, som om de kendte hinanden allerede," tænker Viktor om Thit og ham? Hvad får ham til at tænke det? Hvorfor tør han pludselig sige noget til hende, som det ellers er svært at sige?
- I Thits familie mangler der også en mor, men hvordan er stemningen alligevel anderledes end hjemme hos Viktor?
- Beskriv, hvordan Viktors forhold til Markus og Thor er begyndt at ændre sig.

Afsnit 5, side 53-68

- Hvorfor tænker Viktor, at han hader sin mor?
- Viktor spørger igen sig selv, hvad det er, han ikke får at vide. Hvad ville være det værste, han kunne få at vide om sin mor?
- Prøv at forestille jer, at Viktor rent faktisk kunne betro sig til Jytte. Skriv, hvad han ville sige til hende?
- Hvilke følelser vækker lillebroren hos Viktor, da han står og betragter ham i vuggen?
- Faren siger til Viktor, at i deres familie står man sammen.
- Kom med et begrundet synspunkt i forhold til, om I er enige i den udtalelse.
- Hvilke former for smerte kender I til?
- Hvilke nye former for smerte har Viktor lært at kende, og hvad er det, han reagerer på ved at smadre vinduerne i værkstedet?
- Hvad er det for nogen tanker, Viktor ikke tør tænke til ende? Følg hans tankerække, og skriv det, der er for svært for ham at tænke på.
- I dialogen nederst på side 64 og øverst på side 65 er der en del prikker (...). Færdiggør de sætninger, hvor Thit og Viktor ikke tør at fortsætte.

Afsnit 6, side 69-77

- Viktor har selv bedt far om at fortælle sandheden, men far mener, han er for ung.
- Gør faren det rigtige i denne situation – begrund jeres synspunkter.
- Sæt far i den varme stol:
 - En elev melder sig til den varme stol. Eleven skal spille Viktors far.
 - De øvrige elever forbereder 3-5 undrespørgsmål.
 - De øvrige elever stiller på skift spørgsmålene til faren.
 - Svarene skal være loyale mod den person, faren er i romanen.
 - Eleverne vurderer efterfølgende, om svarene var tro mod den person, faren er i romanen.
- Prøv at tyde Viktors drøm. Hvordan kan den overføres på den situation, Viktor og hans familie står i?

Afsnit 7, side 78-88

- Hvordan tror I, Viktor ville have reageret på sammenstødet med Markus, hvis det var sket et par måneder tidligere? Hvorfor reagerer han, som han nu gør?
- Forklar, hvordan Viktors syn på sig selv langsomt er ved at ændre sig.
- Hvordan ville de billeder se ud, som Viktor ville kunne sætte i albummet fra der, hvor han befinder sig nu?
- Lad eventuelt eleverne lave det som en kreativ opgave, hvor de skal fremstille en fotocollage, som efterfølgende skal præsenteres for resten af klassen.
- Tænk på, hvad I tidligere har noteret ned om smerter. Hvorfor skærer Viktor i sig selv?
- Sæt Viktor i den varme stol:
 - En elev melder sig til den varme stol. Eleven skal spille Viktor.
 - De øvrige elever forbereder 3-5 undrespørgsmål.
 - De øvrige elever stiller på skift spørgsmålene til Viktor.
 - Svarene skal være loyale mod den person, Viktor er i romanen.
 - Eleverne vurderer bagefter, om svarene var tro mod den person, Viktor er i romanen.

Om Mads Heinesen

Mads Heinesen har tidligere udgivet den roste børne- og ungdomsbog *Jeg er modig. Indtil bladene en dag forsvinder* samt *Hvad så, Vilmer?* og *Hvad så, kærester?* på Høst & Søn. Hans bøger er alle letlæst for børn og unge, men uden at tale ned til dem. Forfatteren har gennemført Forfatterskolen for Bømelitteratur i 2005 og har også skrevet historier til DR Ramasjang og Gyldendal Uddannelse/ABC.dk. Han har i flere år undervist som huskunstner og skriveunderviser samt på forfatterskoler for unge rundt omkring i landet og har modtaget en række legater fra blandt andre Statens Kunstfond, Autorkontoen, Direktør J.P. Lund og hustru, F. Bugges legat m.fl. Til daglig driver Mads Heinesen forlaget Vild Maskine sammen med Rebekka Gertz Andersson.

Pressen om *Jeg er modig*

“Mads Heinesen skriver om Frej og den alder, hvor Lego-klodserne pakkes væk og erstattes af en trang til at sparke til ting, kigge på piger og balancere på kanten af alting. Det gør han godt, og det er tydeligt, at han forsøger at nå de drenge, der netop på dette tidspunkt i livet laver alt andet end at læse bøger – han holder et spejl op for dem, der fremstiller dem og deres drengeliv i et realistisk, men også kærligt lys. Seksualiteten, småkriminaliteten, det hårde, det bløde, det barnlige og det prøvende maskuline. Det er ikke noget, der ikke er set før, men det er skrevet med fin psykologisk sans og en velgørende uforstilheden.”

“Det er emner som loyalitet, angst og pigebryster, der holder historien i gang. De korte kapitler er punktnedslag i nogle forvirrede måneder, hvor omverdenen forandrer sig, og kærligheden banker på. Historien er konstaterende, klar og hård. Den rammer.”

★★★★ Steffen Larsen, *Politiken*

★★★★ Karen Lise Søndergaard Brandt, *Jyllands-Posten*

Afsnit 8, side 89-100

- Hvorfor isolerer Viktor sig stadigt mere og mere fra sine kendte og trygge relationer?
- Prøv at forklare udtrykket “to sjæle, der ikke kunne magte hinanden” (nederst side 90).
- Hvilken slags smerte føler faren?
- Prøv at forklare, hvorfor Viktor ikke tåler medlidenheden fra skolepsykologen. Han trænger vel til at blive trøstet, eller ...?
- Hvorfor tænker Viktor, at han ikke kan være sammen med Markus lige der?
- Kom med jeres begrundede bud på, om I mener, Markus handler forståeligt, når han vælger at tage til fodbold i stedet for at blive hos Viktor – og handler Thit “rigtigt” ved at insistere på, at Viktor skal med ud?
- Sæt Markus og Thit i den varme stol.

Afsnit 9, side 101-109

- Kom med jeres bud på, hvordan mindet om fugleungen (s. 103) kan ses som et symbol på Viktors nuværende situation.
- Hvad tror I, der er sket med Viktors mor?
- Hvor skal Viktor hen (sidst på side 109) – og hvorfor?

Afsnit 10, side 110-117

- Viktor er nu tilbage ved den yderste spids. Her møder indledningen afslutningen på bogen. Forklar, hvilken form for smerte Viktor ønsker at blive af med.
- Hvorfor er det kun gode minder, Viktor nu kan komme i tanke om? Der må jo have været mange skænderier og sammenstød med moren gennem hans barndom.
- Kom med en begrundet holdning til bogens slutning.

Efter læsningen

Personkarakteristik – personernes udvikling

Eleverne skal nu arbejde med en grundig beskrivelse af forholdet mellem Viktor og faren. Til dette arbejde skal de bruge deres notater fra det løbende arbejde med at skygge de to personer.

Kravet er, at eleverne skal udfærdige en grundig, tekstnær personkarakteristik (med fokus på den indre) for både Viktor og faren. Der skal føres bevis for elevernes synspunkter, ved at de anvender citater fra romanen.

Efterfølgende sammenligner eleverne den udvikling, Viktor og faren gennemgår. Ligheder og forskelle noteres ned. Hvordan har den enes tanker, handlinger og valg indflydelse på den andens udvikling? Eleverne kan opfordres til at lave en grafisk model, der viser Viktor og farens ligheder og forskelle.

Moren fylder meget i romanen, selv om hun ikke ret tit optræder direkte i handlingen. Find steder i romanen, hvor morens situation får direkte indflydelse på, hvordan Viktor og faren tænker, føler og handler.

Lad eleverne fremlægge deres karakteristikker for hinanden.

Romanens komposition

Romanen er bygget op som en rammefortælling. Beskrivelserne af Viktor ved den yderste spids udgør rammen, og indeni den finder vi det, der er gået forud for/følger efter denne begivenhed. Men samtidig overskrider romanen rammen, fordi den fortsætter med afsnittet, hvor Viktor ligger på hospitalet. Forsøg at sætte romanen ind i berettermodellen. Husk at lave tekstnære begrundelser for, hvorfor I har valgt den konkrete opdeling. Fx "Vi mener, konfliktoptrappingen starter der, hvor ..." + citat fra bogen.

Hvad sætter gang i den kædereaktion, der gradvist fører til Viktors beslutning om at ville tage sit eget liv?

Lav gerne en grafisk illustration.

Kom med velbegrundede argumenter for, hvem der burde have påtaget sig ansvaret for at standse den negative udvikling, Viktor gennemgår. Hvorfor magter ingen at påtage sig dette ansvar?

Her vil det muligvis være en hjælp, at eleverne vender tilbage til de spørgsmål, der blev skrevet ned, da personerne sad i "den varme stol".

Behovsopfyldelse

Vend tilbage til den brainstorm omkring opfyldelse af behov, som I lavede i starten af forløbet. Faren i romanen har to sønner, men er kun i stand til at opfylde den ene søns behov.

Diskutér, hvad den åbenlyse forskel på de to drenges behov er, og hvilke behov de har tilfælles. Hvad sker der, når vi mennesker over en længere periode ikke får opfyldt vores behov?

Hvis der arbejdes med bogen på de ældste klassetrin, kan læreren med fordel inddrage Maslows behovspyramide i denne diskussion.

Motiv og tema:

Hvad er romanens motiv (det/de overordnede emne(r)) – det, romanen umiddelbart fortæller os læsere?

Hvad er romanens tema(er) – forfatterens mening, holdning, værdier, vurderinger i forhold til bogens motiv?

Hvad er det, vi som læsere skal blive klogere på, efter at have læst romanen? Hvad vil forfatteren fortælle os er det rigtige/forkerte at gøre set i lyset af romanens emne?

Afsluttende diskussion

Læg en stak kort med forskellige udsagn skrevet på med bagsiden opad på et bord (Ét udsagn pr. kort).

I mindre grupper trækker eleverne efter tur et udsagn, som de indleder med at forholde sig til. De andre lytter og kommenterer. Der kan være maks. 4 i en gruppe.

Forslag til udsagn

- Det er forståeligt, at faren ikke kan tage sig af Viktor.
- Det er i orden, at Viktor ikke har overskud til sine venner.
- Viktor bør besøge sin mor på hospitalet.
- Lærerne på skolen skal gøre noget mere for Viktor.
- Viktor er selv skyld i, at faren slår ham.
- Faren handler rigtigt, når han tilbringer så meget tid på hospitalet.
-

Vend tilbage til de indledende overvejelser omkring bogens titel. Er det en relevant titel, romanen har? Begrund jeres synspunkter. ■

Undervisningsmål

Fælles mål

Kompetenceområde

“Fortolkning” – “Undersøgelse”:

Eleven kan gennemføre en målrettet analyse af en tekst.

Eleven har viden om analysemetoder og forståelsesstrategier.

“Fortolkning” – “Oplevelse og indlevelse”:

Eleven kan reflekteret indleve sig i tekstens univers som grundlag for fortolkning.

Eleven har viden om fortolkningsorienterede læsestrategier.

“Fortolkning” – “Fortolkning”:

Eleven kan diskutere bud på et eller flere samlede udsagn på baggrund af undersøgelsen. Eleven har viden om metoder til sammenstilling af undersøgelsens elementer.

“Fortolkning” – “Vurdering”:

Eleven kan diskutere forskellige fortolkninger af en tekst.

Eleven har viden om forskellige læserpositioner.

Læringsmål og tegn på læring:

Jeg kan lave en personkarakteristik.

- Jeg kan lave en ydre personkarakteristik.
- Jeg kan læse mellem linjerne og lave en indre personkarakteristik.
- Jeg kan beskrive personernes udvikling.
- Jeg kan sammenligne personernes udvikling.
- Jeg kan beskrive personernes udvikling og understøtte mine synspunkter med citater fra romanen.

Jeg har viden om romanens komposition.

- Jeg har kendskab til berettermodellens opbygning.
- Jeg kan placere romanens handling i de enkelte dele af modellen.
- Jeg kan argumentere for min opdeling ved brug af citater fra romanen.

Jeg kan formulere en fortolkning af romanen i en mindre gruppe.

- Ved hjælp af mine analysepunkter kan jeg skrive mit bud på fortolkning i mit hjørne af et A3-papir og fremlægge det for de øvrige tre elever.
- Ved hjælp af mine analysepunkter kan jeg skrive min fortolkning i mit hjørne af et A3-papir, fremlægge det for de øvrige tre elever og nuancere min fortolkning på baggrund af en diskussion om romanen.
- Jeg kan skrive min fortolkning i mit hjørne af et A3-papir, fremlægge det for de øvrige tre elever og nuancere min fortolkning på baggrund af en diskussion om teksten. Jeg viser initiativ og formår at problematisere forskellige bud, så gruppen ender ud med en fælles fortolkning. ■

Bedst sælgende bøger

Se undervisningsmateriale til bøgerne på:

www.vildmaskine.dk/undervisning:

Miraklernes Tid (12-16 år) er et mesterværk om det at være på flugt som barn. Anne-Laure Bondoux er en prisbelønnet og sublim fortæller. I denne roman møder vi drengen Koumail og hans voksne følgesvend, Gloria, på rejsen fra det krigshærgede Kaukasus ved Sortehavet til Frankrig.

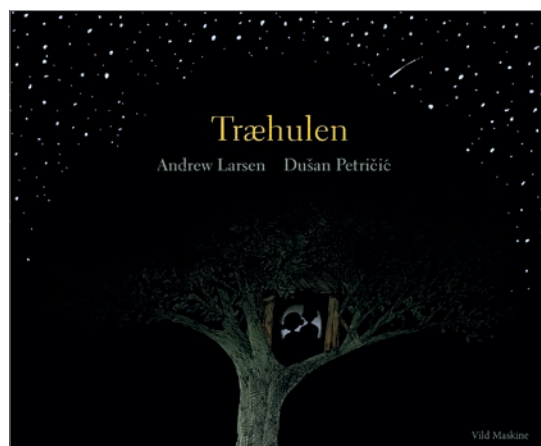
“En sjældent smukt skrevet bog.”

★★★★★★ **Berlingske**

Fuck off / I love you (12-16 år) er en “Psykologisk ungdomsroman om vold og racisme og hvordan gruppepres og tilfældigheder kan ændre et liv radikalt. Uhyggeligt velskrevet og troværdig deroute gennem ungdomslivet.” *Litteratursiden*

“Bogens opbygning er fremragende, og man læser med stor spænding helt til sidste side for at få svaret på, hvad der virkelig skete.” *Bogbotten.dk*

Træhulen (4-9 år) handler om søskende, der vokser fra hinanden. Bogen lægger op til diskussion og refleksion omkring, hvordan det kan opleves, når man vokser fra noget eller nogen.

“Den prisbelønnede billedbog fra Canada tegner et meget fint portræt af det at blive større, at vokse ud af noget og ind i noget andet. Og så taler den til fascinationen af hulebyggeri, som legebørn i alle aldre kan være ramt af.”

★★★★ **Nordjyske Stiftstidende**

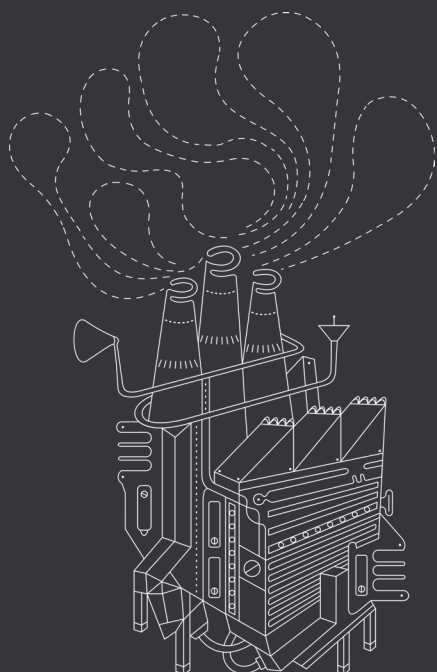
“... der er en fin filosofisk vinkel over historien, der bliver flot formidlet i tegningerne og de blide farver.” ★★★★★ **Politiken**

Præsentation af VILD MASKINE

Forlaget Vild Maskine specialiserer sig i at udgive bøger, der både kan benyttes i undervisningssammenhæng og som selv læsning. Vores bøger får en god modtagelse i de relevante medier. Dette materiale skulle gerne være en hjælp og en inspiration til, hvordan man som lærer kan benytte ungdomsbogen *Ved den yderste spids* i undervisningen.

I tidligere hæfter har vi lavet undervisningsmateriale til både romaner til udskolingen og billedbøger til indskolingen. Vi kan anbefale jer at tage et kig på vores hjemmeside under “undervisning”, hvor der er link til materiale til bøgerne *Miraklernes Tid*, *Fuck off / I love you*, *Hver morgen kryber jeg op fra havet* samt billedbøgerne *Pigen med de røvgylde øjne* og *Træhulen*. Der udkommer desuden løbende materiale til flere bøger, den næste bliver til billedbogen *Lille Pil*, et materiale, der lige som dette er udarbejdet af Lene Sørensen. Flere af forlagets bøger findes allerede i klassesæt på flere CFU'er rundt omkring, og alle bøger findes som informationseksemplarer på jeres lokale CFU.

Dertil vil vi også anbefale jer at holde øje med vores kommende udgivelser. I næste hæfte vil vi efter planen præsentere nogle undervisningsmaterialer til billedbøger samt præsentere nogle af de nye udgivelser, vi har på tapetet i 2018, hvor vi samlet set forventer at udgive omkring 20 bøger, heraf hovedparten for børn og unge.

VILD MASKINE

Vild Maskine, Vinkelvej 21, DK-4760 Vordingborg
E-mail: forlag@vildmaskine.dk - Tlf.: +45 61726976
www.vildmaskine.dk/undervisning
www.instagram.com/vild_maskine
www.facebook.com/vildmaskine